

bpost

PB-PP IB-35036
BELGIE(N)-BELGIQUE

Afgiftekantoor 9450 Haaltert

Daens vandaag

Priester Daensfonds vzw



P.04

Vragen van een wakkere daensist

Opinieblad voor een warme samenleving

Tijdschrift van het Priester Daensfonds ■ 44^{ste} jaargang nr. 1 - 2020 ■ Driemaandelijks tijdschrift
Toelatingsnummer 3775 ■ Erkenningsnummer P4A8022 ■ Afgiftekantoor: 9450 Haaltert
Verantwoordelijke uitgever: Vicky De Wolf, Middelkouter 68, 9450 Haaltert

Beste daensist,

We zijn ondertussen twee maanden ver in 2020 en wat is er toch al veel gebeurd (of net niet gebeurd) in de wereld!

Ons land dobbert maar verder zonder nieuwe regering, Europa is gekortwiekt, een groot deel van Australië stond in lichterslaai, Trump stelde zijn zogenaamde vredesplan voor het Midden-Oosten voor maar stond zelf onder druk wegens machtsmisbruik.

Op de achtergrond, naast deze recente actualiteit, sluimert de bezorgdheid over mensenrechten, het klimaat en het milieu.

Ik vraag me soms af hoe Adolf en Pieter Daens hierop zouden reageren?

Zouden zij zich ook bekommeren om het klimaat en het milieu?

Zouden zij opkomen voor milieu- en mensenrechtenactivisten, die monddood worden gemaakt?



Het Priester Daensfonds verwijst naar de krachtige inspiratiebronnen die priester Adolf Daens en de daensisten aanreikten: solidariteit, rechtvaardigheid, en positieve identiteitsbeleving.

Hernieuwing lidmaatschap/abonnement 2020

U hebt het eerste nummer van Daens Vandaag, jaargang 44, in handen. Indien u het abonnement/lidmaatschap nog niet vernieuwde, is het nu het moment om het niet langer uit te stellen. Bovendien is er goed nieuws: het bedrag verhoogt niet. Schrijf nu 15,00 euro over. Scholieren en studenten betalen 7,50 euro.

Overschrijven op rekeningnummer BE40 7370 2745 3063 van het Priester Daensfonds vzw, Aalst.

Uiteraard is een hoger bedrag overschrijven een te overwegen optie.



Daens vandaag



Sedert 2012 maakt mensenrechtenorganisatie Global Witness een rapport op over vermoorde mensenrechten- en milieuactivisten.

Het rapport spreekt voor zich: elke week worden 3 milieu- of mensenrechtenactivisten vermoord.

Wie zich met name in Latijns-Amerika inzet voor de bescherming van leefmilieu, landrechten en de rechten van de inheemse bevolking, zet zijn leven op het spel.

Water vormt een toenemend punt van conflict: in 2017 werden vier mensen gedood omdat ze een waterbron wilden beschermen, vorig jaar waren er dat zelfs zeventien.

Die ontwikkeling belooft niet veel goeds. Met de verandering van het klimaat en de toenemende droogte, zullen conflicten over het beheer van waterbronnen verder toenemen.

Met dertig moorden in 2018 is de Filipijnen voor natuurbeschermers momenteel het dodelijkste land ter wereld. Het is de eerste keer dat de Aziatische archipel de lijst aanvoert, sinds Global Witness in 2012 met het registreren begon.

Al decennialang proberen internationale investeerders een graantje mee te pikken van de grote voorraad aan natuurlijke rijkdommen in de Filipijnen. Inwoners die daarbij in de weg staan, moeten vaak het onderspit delven. Zo vond een derde van het aantal moorden plaats op het eiland Mindanao omdat president Rodrigo Duterte in 2017 aankondigde dat hij 1,6 miljoen hectare land wil vrijmaken voor industriële plantages.

Natuurlijk zouden Adolf en Pieter Daens van zich laten horen.

Zij zouden verontwaardigd zijn over zoveel onrecht.

Ze zouden die dictators en multinationals veroordelen en het opnemen voor inheemse boeren, uitgebuide arbeiders en klimaatvluchtelingen.

Want zorg voor mensen en verantwoord omspringen met hun leefmilieu gaan hand in hand.

Meer dan ooit zijn sociale rechtvaardigheid en groene rechtvaardigheid met elkaar verbonden.

**Laten wij ook aan de zijde gaan staan van mensen die opgeofferd worden,
en onze stem verheffen: no pasaran!**



Vicky De Wolf - voorzitter



VRAGEN VAN EEN WAKKERE DAENSIST

- Er zijn politici in overvloed, maar waar zoek en vind ik in godsnaam een staatsman?
- Moeten de zogenaamde sociale media uitblinken in de verloedering en de verarming van onze taal?
- Als een gezin van man en vrouw en twee kinderen in een tea-room elk met zijn smartphone bezig is, heet dat dan 'sociaal' contact?
- Zullen we het in het onderwijs zover laten komen dat de Oorlogsgruwelen van Goya en Guernica van Picasso een voetnoot of iets minder worden? Ze zijn nochtans uitstekend geschikt om over kunst en vrede te discussiëren. Of hoeft dat niet meer?
- Wat betekent een 'voltooid' leven, mevrouw Gwendolyn Rutten?
- Kan iemand me vertellen waar ik stilte kan kopen?
- Een van mijn vrienden uit de Corrèze in Frankrijk is op bezoek. Bij het zien van onze kustlijn hoor ik hem onthutst vragen: 'Bestaat hier geen ruimteplanning?'
- Het klinkt vreemd, maar hoe komt het dat bepaalde politici geen gezicht hebben, andere twee en nog andere één, maar wel een authenticiek?
- Ik hoor voortdurend hameren op economische vooruitgang. Heeft men nog voldoende oog voor de mens daarin? Of hoe moet ik die talloze psychoses en burn-outs verklaren?
- Alles lijkt doodgewoon te zijn geworden. Is de verwondering dan ondergesneeuwd?
- Zullen we priester Daens niet beter terughalen? Hij is immers geen roepende in de woestijn. Want de kloof tussen arm en rijk groeit en kinderarbeid en uitbuiting bestaan nog wereldwijd.
- Hoe zou de maatschappij er uitzien zonder mantelzorg, straathoekwerkers en vrijwilligers?
- Wat is er met Europa aan de hand? Van Polen tot Italië glijdt men af naar een populisme dat de goegemeente sust of betovert met holle slogans en leidt tot polarisatie.
- Waarom zijn 'wij' en 'zij' contrasten geworden? Mijn Syrische burens denken daar gelukkig anders over. Is er feest, dan voelen wij ons bij hen echt thuis over de grenzen van godsdienst, taal en afkomst heen.

■ Wouter De Bruyne



HET EINDE VAN DE PARLEMENTAIRE DEMOCRATIE?

(1) Eerst enkele vaststellingen.

Het minste wat je kan zeggen, is dat de vorming van een federale regering (te) lang op zich laat wachten. Ook in Wallonië en Vlaanderen duurde het langer dan voorheen. In de Duitstalige Gemeenschap ging het eens te meer veel vlotter. En Philippe blijft maar 'aanmodderen'. Bewust, want hij is één van de weinige met een lange termijnvisie: het behoud van zijn troon.

Tot groot jolijt en werkverschaffing van de media: die spuien om de haverklap maar veelsoortige speculaties in het ronde. En je hoort de dolste verklaringen, ook van politici. Het is de fout van de kiezers, zei een ex-EU-commissaris. We geven iedereen 5 stembiljetten, verklaarde een ontslagnemend Minister.

Maar het is waar, men kan om de vaststelling niet heen (en ik ga mij niet bezig houden met die vaststelling te helpen verklaren): de uitslag was in Vlaanderen en Wallonië dermate verschillend dat de federale desintegratie meer en meer in zicht komt. Zonder zinnig ingrijpen van bovenhand zal die desintegratie in chaos verlopen. Of is er eerst voldoende chaos nodig opdat de hersencellen beginnen te werken?



Jozef Cassimons

Geboren in Ukkel (25/01/1946). Met pensioen vanaf 01/02/2011. Woont in Ninove, maar vertrekt binnenkort terug naar Brussel.

Studies

Doctoraat in de rechten, VUB (1961-1966). Bijzondere licentie Overheidsmanagement, KUL (1990-1991).

Beroepshalve

Begonnen als magazijnier (1967), geëindigd als federaal adviseur-generaal op 31/01/2011.

Socio-cultureel

Einde jaren 60 tot ongeveer 1972, voorzitter van de VVB Brussel. Laatste voorzitter van het VVO (Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel). Tot 2018 afgevaardigde bij het OVV (Overlegcentrum van Vlaamse Verenigingen) en bestuurslid VKB (Vlaams Komitee Brussel). In Ninove lid geweest van meerdere adviesraden. Coördinator Samen Inburgeren (2011-2013).

Partijpolitiek

Bestuurslid Rode Leeuwen, afdeling Elsene, tot 1965. Lid VU vanaf 1965. Gemeenteraadslid Londerzeel (als VU'er verkozen op de lijst 'Eenheidsfront') (1976-1980). Bestuurslid en nadien voorzitter Politiek College VU Ninove (1985-1994)

Oprichter en eerste voorzitter van N-VA Ninove (2002-2006). Partijraadslid (2003-2008). Ontslag als lid (2014).



Is het daarom dat MP Jambon aanstuurt op een commissie in het Vlaams parlement om de zoveelste staatshervorming voor te bereiden? De gebruikte terminologie, 'staatshervorming', stemt tot nadenken, want alle vorige 'staatshervormingen' hebben het tegendeel van duidelijkheid teweeg gebracht.

Maar eerst de vaststellingen nu.

A.

VASTSTELLINGEN DIE RECHTSTREEKS VERBAND HOUDEN MET EEN DOOR DE FEITEN ACHTERHAALDE GRONDWET. EN WAT COMMENTAAR ERBIJ.

1. De Grondwet (GW) bevat enkele artikelen die sinds 7 februari 1831 ongewijzigd zijn gebleven. Die onveranderlijkheid is op zich geen probleem. Een goede GW hoeft niet om de haverklap gewijzigd.

Maar als de historische context grondig gewijzigd is, zou het gezond verstand toch de bovenhand moeten halen en het besef komen dat ze (grondig) dient herschreven. Vergeleken met 1831 is er wel één en ander veranderd: de veralgemening van het stemrecht; van nachtwakersstaat naar verzorgingsstaat; de opkomst van politieke partijen, vakbonden en werkgeversorganisaties; de toename en de techniciteit van de regelgeving; de snelheid van de maatschappelijke veranderingen; het verschuiven van de (beslissings)macht naar de uitvoerende macht (de regering, dikwijls enkel 'De Kern'), 'gechaperoneerd' door de voorzitters van de meerderheidspartijen; het vervangen van meerderheids- door coalitieregeringen, lees compromisregeringen; de vervaging van de scheiding der machten ("gouvernement des juges", de regering eerder wetgevende macht dan het parlement); de tanende rol van de koning (maar niet tijdens de periode tussen verkiezingen en de vorming van een regering);

- 1.1. Ik beperk me tot enkele artikelen of delen ervan, gevolgd door enkele zo kort mogelijke bemerkingen.

Ik baseer me hiervoor op een commentaar uit 1974 van de in 2013 overleden grondwetspecialist Robert Senelle (ook voor de koning toen die nog prins was). Het is geenszins de bedoeling een volledige commentaar of toelichting te geven bij deze Grondwetsartikelen (bvb waarom de wetgevende macht ook door de koning wordt uitgeoefend).

Art. 33. Alle machten gaan uit van de Natie.

Art. 42. De leden van beide Kamers vertegenwoordigen de Natie en niet enkel degenen die hen hebben verkozen.

Art. 96. De Koning benoemt en ontslaat zijn ministers.

- a) Het eerste artikel vormt de grondslag van de democratie in België. De Natie bestaat uit een verzameling van burgers die op een bepaald grondgebied leven. In ons land is de democratie dus gegrondvest op de soevereiniteit van de Natie. Die soevereiniteit is niet absoluut (persoonlijke vrijheden, scheiding der machten, ...). Het is ook geen volkssoevereiniteit, dus geen democratie van, door en voor het volk. Een door velen verkeerd begrepen democratie dus. Alsof een Atheense stadsdemocratie terug levendig kan gemaakt worden. En die op haar beurt maar kon draaien dankzij de slaven.
- b) Want de Natie delegeert haar macht aan vertegenwoordigende organen. Waarvan wij allen (nou ja, in mei hebben 1.387.171 burgers het hele zootje opgegeven) de leden verkiezen. Met een dergelijke tekst zijn referenda uitgesloten. Om de Koningskwestie 'op te lossen' heeft er



ooit iets gelijkaardig plaats gevonden, een volksraadpleging. Het is de meerderheid toen slecht bekomen. Het bracht in ieder geval aan het licht dat de politieke macht niet in Vlaanderen lag. En naar mijn bescheiden mening is dat nu nog steeds het geval. En ook die van Philippe.

- c) En van alle machten (lees, functies) bekleedt de wetgevende macht een bevoorrechte positie t.o.v. de twee andere, de uitvoerende en de rechterlijke. 'Bekleedde' gebruiken, zou gepaster zijn, want mettertijd is die weggekijnd ten voordele van de uitvoerende macht, in het bijzonder van de regering.
- d) Allemaal mooi op papier, want naast die machten naar recht hebben zich steeds meer feitelijke machten gaan ontwikkelen, als werkelijke dragers van de politieke macht: de politieke partijen, onbekend in de Grondwet behalve om zichzelf financieel te bedienen (art.77, GW) en zonder juridisch statuut. In de vorm van politieke fracties zijn ze wel officieel erkend in het reglement van de Kamer. Andere feitelijke machten: de sociale partners, de ziekenfondsen, de media.
- e) De regeringen zijn het trefpunt geworden van al die naast elkaar bestaande machten. Hierin gestuurd door ons kiesstelsel van evenredige vertegenwoordiging mondde dit geheel van machten uit in coalitieregeringen, compromisregeringen. Behalve de homogene CVP/PSC-regering tussen 1950 en 1954 (een gevolg van de koningskwestie) zijn er sinds 1919 altijd coalitieregeringen geweest. Dit verschijnsel van compromisregeringen heeft onvermijdelijk gevolgen voor de uitoefening van voornamelijk de wetgevende en de uitvoerende machten. Coalitieregeringen ontstaan uit vooraf door partijen gesloten akkoorden.
- f) De Koning benoemt de ministers? Niemand die die bevoegdheid nog bespeurt. Hoogstens de rol van grote verzoener, en dan nog (denk aan Albert II die op tafel klopte). Eens de partijen hebben beslist wie er minister wordt, en een meerderheid van 'onze' vertegenwoordigers op het ja-knopje hebben geduwd, spelen alle beslissingen zich af in de Ministerraad, een permanente instelling geworden sinds 1970. Later is die kring van politieke elite nog meer verengd: de Kern, onbekend in de Grondwet: de eerste-minister, omringd door de vice-premiers (één voor elke coalitiepartij, ook die van de premier), dienstdoende als lasthebbers (waakhonden) van de lastgevers (partijen). Een regering is sinds lang niet meer de optelling van afzonderlijke ministers, maar een groep die een eenheid op zichzelf uitmaakt. Het wetgevende werk wordt nu soms zelfs eerst buiten de regering voorbereid vooraleer de Kern zijn fiat geeft. De hoofdrol van de Ministerraad is aan het verwateren.
- g) Velen beginnen meer en meer in te zien dat de steeds maar groter worden rol van de regering, lees van de politieke partijen, in strijd komt met de eisen van de vertegenwoordigende democratie zoals die vele jaren geleden was opgevat. Toch staart de goegemeente zich, spijtig genoeg, nog steeds blind op de rol van het parlement, alsof daar zich de soevereine volkswil en het opperste gezag van ons democratisch bestel tot uiting komt. Alsof de burgers met hun stem werkelijk beslissen welke partijen van de regering deel zullen uitmaken. Niks is minder waar.
- h) Anderen kiezen voor de vlucht naar voren. Ze laten de in hun ogen terechte ondemocratische vertegenwoordigende democratie links liggen. Tenzij het invoeren van een federale kieskring, weliswaar beperkt tot 20 Kamerzetels. De Belgicisten hebben blijkbaar toch schrik van een 'consistent vol' België. Voor de rest geven ze de voorkeur aan allerlei burgerinitiatieven met al



dan niet directe weerslag. Ook politici maken er reclame voor. Dan is het opletten geblazen: politici die zichzelf echt overbodig maken? Kom nou! Alsof een burger (lees, een kiezer) steeds een constante medespeler kan zijn. De redenen om daar vraagtekens bij te plaatsen, kan u lezen in een bijdrage, getiteld 'Waarom beleidsparticipatie door 'gewone' burgers meestal faalt', in 2008 verschenen in Res Publica, politiek-wetenschappelijk tijdschrift van de Lage Landen: <https://www.acco.be/acco/flexpaper/viewer>.

Ikzelf ben jaren zeer actief geweest in Ninoofse gemeentelijke adviesraden en mag uit ervaring zeggen dat de stuwkracht van beide zijden van de discussietafel bijna steeds aan 'dash' ontbrak. Maar misschien is Ninove een apart geval van carnavaleske moedeloosheid.

B

FASTSTELLINGEN DIE HET VORMEN VAN EEN FEDERALE REGERING ERNSTIG BEMOEILIJKEN, NIET TE FEL UITGEDIPT.

- a) Het door mekaar haspelen van drie verkiezingen leidt tot verwarring. Mogelijks 5 in 2024!!! Je moet al een zeer wakkere burger zijn om je kiesgedrag te laten bepalen door het programma-aanbod per verkiezingsniveau. Vele burgers maken zich het leven wellicht gemakkelijk door meteen één keuze door te 'kleuren'. Anderen worden numero 1.387.172.
- b) Er bestaan geen nationale partijen meer, PVDA/PTB daar gelaten. Dat is al een tijdje zo. De BSP viel uiteen in 1978, onder impuls van André Cools. Voor de toenmalige CVP-PSC gebeurde dat al eerder: 1969. En voor de liberalen was het water tussen PVV en PLP in 1971 te diep geworden. Af en toe, als het hen goed uitkomt, pakken ze uit met hun respectieve 'families'. Maar geen enkele die het aandurft zich terug unitair te organiseren. Terecht?!. Wat de enige unitaire partij daarover denkt, kan u lezen op <https://www.msn.com/nl-be/nieuws/politiek/peter-mertens-pvda-we-moeten-dit-land-hertimmeren-we-hebben-21ste-eeuws-federalisme-nodig/ar-BBYqTPA?MSCC=1577529246&ocid=spartandhp>

Een ander meertalig federaal land, Zwitserland, met 26 deelstaten, kantons genoemd, kent vier officiële talen, maar geen volgens de taal gesplitste partijen die niet in alle kantons aan de verkiezingen van de Bondsraad deelnemen. Die raad bestaat uit twee kamers: de Nationale Raad met 200 leden en de Kantonsraad met 46 leden (in de regel 2 leden per kanton).

- c) In België is ééntaligheid steeds een uiting van macht geweest. De Franse ééntaligheid wel te verstaan. Dat liet mede-informateur Coens nog eens optekenen in 'Newsweek': Een vraag die iedereen toch stelt: hoe praten Joachim Coens (CD&V) en Georges-Louis Bouchez (MR) nu met elkaar. Wel, volgens Coens is hij het die Frans én Nederlands spreekt. En logischerwijze is het Bouchez die enkel Frans spreekt.

Leo Picard (of was het Herman Teirlinck?) schreef ooit in het Nieuw Vlaams Tijdschrift (1961) dat "Belgiës tragiek bestaat hierin dat onze geestelijke eendracht ontzenuwd wordt door de onwetendheid der Walen".

Of ligt het aan de Vlamingen? Als we Wannes van de Velde, in "Pieter Brueghel in Brussel" mogen geloven, zou dat wel het geval zijn:

***Een Vlaming in 't gevang
Het gevang van zijn complexen
De sleutel ligt erbij aan zijn zij
Doe open maakt hem vrij***



C

EEN VASTSTELLING DIE ZEKER NIET DOOR DE BEUGEL KAN, MAAR LEGAAL BLIJKT.

‘De samenstelling van de kiescolleges wordt door de wet geregeld. De verkiezingen geschieden volgens het stelsel van evenredige vertegenwoordiging dat door de wet wordt vastgesteld.’, bepaalt art. 62 GW. Het aantal zetels per kieskring (10 provincies + Brussel-Hoofdstad) staat in verhouding tot het bevolkingscijfer van de kieskring. Die legale basisregel leidt dan toch tot resultaten die velen in Vlaanderen niet als billijk beschouwen. In mei behaalde de PS 9,46% van de stemmen (en 20 zetels); het VB met 11,95% 18 zetels. Dat merkte ook HLN op, maar Sinardet had daar 4 verklaringen voor. Lees ook de zinnige en onzinnige reacties onder het krantenartikel: <https://www.hln.be/nieuws/binnenland/vlaams-belang-haalt-een-kwart-meer-stemmen-dan-ps-maar-krijgt-twee-zetels-minder-hoe-kan-dat~a8f7b0fd/>. Voor de lezers die er geen communautaire halszaak willen van maken: voor het Vlaamse parlement behaalde de SP.a (met Brussel erbij) 10,39% van de stemmen (13 zetels); Groen 14 zetels met 10,11%.

Het aantal zetels bepalen volgens het aantal kiesgerechtigden zou al meer billijkheid kunnen brengen.

D

VOORLOPIG BESLUIT: WAT IS HET MEEST FRUSTREREND?

a) Als je de ontelbare digitale lezersbrieven over de verkiezingen en hun lange nasleep overschouwt, in wat men een ‘volkse gazet’ mag noemen, HLN, vallen er mijns inziens twee frustraties op:

- 1° dat het huidige (kies)systeem geen sikkepit rekening houdt met de procentuele uitslagen van verliezers en winnaars, want de verliezers zijn (weer) aan zet;
- 2° dat de regeringspartijen (zeker zij die voor ‘verandering’ pleitte) niet gedaan hebben wat ze beloofd hadden.

Beide frustraties dateren niet van gisteren. Als dat zo is - en waarom zou dat niet het geval zijn? – is er iets loos aan het systeem zelf. Het systeem moet uitdraaien op onduidelijkheid.

De enige oplossing die zich opdringt, is een drastische: zich buiten de bestaande paden begeven (in onnodig Engels, out of the box denken).

Geen compromisregeringen meer waar ‘iedereen beslist, maar niemand verantwoordelijk is’.

b) De uitslagen in de twee deelstaten zijn, bij een eerste oogopslag, bijna diametraal tegenovergesteld te noemen. Dat verklaren toch enkele partijenoren. Een andere tendens die vooral het VB tot volle wasdom zou willen zien opbloeien, is dat Vlaanderen volgende keer (met een meerderheid samen met N-VA) op een duidelijke wijze voor onafhankelijkheid zal kiezen. Ik heb de euvele moed om daar mijn twijfels over te hebben. Maar dat is voer voor het begin van deel 2: de gordiaanse knopen en hun ontwarring.



Johan Velghe (l) mocht uit handen van
Jef Keymeulen (r) de cheque ontvangen.



AYLOSTERA LEEFT VERDER IN ZEVEN VERSIES

*Het gaat niet zo goed met het verenigingsleven, toch niet met zij
die als traditioneel gestructureerd kunnen aangewezen worden.*

*Van het eens zo bloeiend netwerk aan verenigingen waar de
beleving van de cactus- en vetplantenwereld centraal staat, resten
vandaag nog amper zes verenigingen in Vlaanderen.*

*Ayloster, de Aalsterse vereniging van cactusliefhebbers,
legde er in december laatstleden het bijltje bij neer.*

*38 jaar ver reikt de geschiedenis van de club die onder meer
met haar fraaie plantencollectie in de serre aan de Noenstraat
in Hofstade naam en faam genoot. De belangstelling voor de
maandelijkse lezingen, clubreizen en onderhoud van collectie
en serre was de laatste jaren tanende. De club, een vzw,
ging in vereffening. De rijke plantencollectie werd verkocht.*

Het siert de bestuursleden van Ayloster dat ze de vzw-statuten nauwgezet uitvoerden en een degelijk bestemming aanwezen voor het resterend bedrag op de bankrekening. Niet één, maar zeven goede doelen werden aangewezen als erfgenamen van Ayloster. De geest van de club waar sociale cohesie in de praktijk beoefend werd, leeft verder in de zeven goede doelen.



“ De geest van de club waar sociale cohesie in de praktijk beoefend werd, leeft verder in de zeven goede doelen.

In die goede doelen is de kijk op de samenleving van clubvoorzitter Jef Keymeulen zeer aanwijsbaar.

“We hadden geen andere optie dan de verkoop van de plantenverzameling. We vonden geen onderkomen voor de collectie in haar geheel. Het verenigingsleven wijzigd heel snel. Er bleef, wegens het uitblijven van een instroom aan nieuwe en vooral jonge leden, ons geen andere keuze dan het stopzetten van de activiteiten. De club ontstond in 1981 uit een initiatief van leden van de vriendenkring van het Aalsters stadspersoneel. We slaagden er in een mix van de bevolking een gezamenlijke interesse aan te bieden. In 1994 werd de collectie opgestart. De cactussen, die een veel langer leven leiden dan de mens, maken vandaag deel uit van collecties over de hele wereld”, stelde Jef Keymeulen bij de overhandiging van de cheques aan de zeven verenigingen die een fikse donatie kregen:

- **Internaat ‘t Kasteeltje**, Hofstade (opvang kinderen die ondersteuning nodig hebben);
- **De Okkernoot** vzw, Vollezele, opvang mensen met gedragsproblematiek;
- **Goddy Odinakachi Charity Organisation** in Umuahia, Nigeria, zonder tussenpersonen worden ondersteuningsacties opgezet voor schoolkinderen en mensen met een beperking, armoedebestrijding via introductie van landbouwgewassen;
- **Europa-Afrika 2100** vzw, Aalst, werkt aan de integratie van nieuwkomers;



▲ Samen op de foto: de vertegenwoordigers van de zeven erfgenen van Aylostera.

- **Priester Daensfonds** vzw, bewustmaking i.v.m. solidariteit, rechtvaardigheid, armoedebestrijding, gelijkwaardigheid en positieve identiteitsbeleving;
- **Natuurpunt** vzw, Aalst, o.m. aankopen van terreinen, natuurbeheer;
- **Diogenes** vzw, Brussel, straathoekwerk, daklozenopvang in huizen.

De dank van het Priester Daensfonds aan wijlen cactusclub Aylostera en inzonderheid aan Jef Keymeulen, tevens lid van de algemene vergadering van het Priester Daensfonds, is groot. Cactussen zijn overlevers. Na de hoogste nood tooien ze zich met de mooiste bloemen. Dat is inspirerend.





WERKEN AAN VREDE KAN IEDEREEN

't Is een klassieker, maar wel een die keer op keer aan de ribben blijft plakken. Zo geschiedde ook bij de uitreiking, voor de tweeëndertigste keer, van de Aalsterse Vredesprijs door het Comité Werken aan de Vrede aan de afdeling 'Hart boven Hard', actief in de Aalsterse regio.





Inge de Vriendt: 'Zwijgen is geen optie. Iedereen kan actie voeren voor vrede en meer samenleving'.

Stefaan Van den Abbeele, voorzitter Vredeshuis en Comité Werken aan de Vrede, overhandigde de Vredesprijs – een kunstwerk van Herwig – aan Inge de Vriendt, woordvoester van Hart boven Hard in Aalst.



“Als positief antwoord op het neoliberale beleid met enerzijds besparingen in bijvoorbeeld het onderwijs, gezondheidszorg en cultuur, en anderzijds een gebrek aan daadkracht wat betreft bijvoorbeeld (kinder)armoede, welzijn en duurzame economie, gaat de Vredesprijs deze keer naar de plaatselijke afdeling van Hart boven Hard.

Deze beweging verenigt 25 lokale kernen, 1.500 organisaties en 20.000 burgers die bouwen aan een samenleving waar waarde boven winst gaat, waar vrede meer is dan de afwezigheid van oorlog? Hart boven Hard doet aan vredeswerking in de ruimste zin van het woord”, stelde voorzitter Stefaan Van Den Abbeele (Vredeshuis en Comité Werken aan de Vrede).

Het Comité Werken aan de Vrede omvat de stichtende leden en alle winnaars van de Vredesprijs. Samen staan ze in voor de verkiezing van de volgende Vredesprijswinnaar. De vorige winnaar (in 2019 de organisaties Broeiklas en Shelter) leidt steeds de nieuwe Vredesprijswinnaar in.

Zo werd voorgehouden dat Hart boven Hard een gedragen burgerinitiatief is dat focust op de naleving van artikel 23 van de Grondwet. Geen gunst dus, maar een recht. Iedereen heeft immers volgens artikel 23 recht op arbeid, gezondheid, zelfontplooiing en het leiden van een menselijk leven. Alleen al op basis van artikel 23 kan er geen opdeling gemaakt worden in A- en B-burgers.

HARTENWENSEN

De inhoudelijke ruggengraat van Hart boven Hard zijn tien hartenwensen:

- **Samen rijk:** kwaliteit van zorg, onderwijs, cultuur, mobiliteit, sport,.. Die rijkdom is van iedereen en wordt niet verkocht aan privébedrijven.
- **Eerlijke belastingen:** we betalen belastingen zoals het hoort. Waarom de grootste bedrijven en grote fortuinen niet?
- **Sterk jong en oud:** toegankelijke kinderopvang, genoeg vrije speelruimte, bloeiend jeugdwerk, gelijke kansen op degelijk onderwijs. Iedereen dezelfde kansen van in de wieg tot aan een evenwichtige oude dag.
- **Stop armoede:** één op zeven in ons land leeft in armoede en de kinderarmoede is verdubbeld. Trek alle inkomens en uitkeringen op tot boven de armoedegrens.
- **Werkbaar werk:** stress en burn-outs zijn de ziektes van onze tijd. Herverdeling van arbeid en inkomen vormen de uitdaging.



Maak tijd vrij om bewuste, actieve burgers te zijn.

- **Leefbare buurt:** steden en gemeenten dienen méér in plaats van minder geld te krijgen om fors te investeren in wijken en basisvoorzieningen.
- **Diversiteit is realiteit:** veel beleidsbeslissingen versterken de ongelijke behandeling van mensen op basis van afkomst, religie en/of seksuele geaardheid. Geen 'wij' tegen 'zij' maar samen bouwen aan 'onze' samenleving waar racisme, discriminatie en uitsluiting stoppen.
- **Eco is logisch:** we moeten onze economie terug in handen nemen en inzetten op kwaliteit en hernieuwbaarheid. Van onderuit groeien tal van initiatieven maar ook structurele veranderingen blijven nodig, met een internationale planning en bindende afspraken.

HART
BOVEN
HAAT

AALST

- **Wees wereldwijs:** geloven in een internationale solidariteit, met een eigen vredespolitiek. Het is een pleidooi voor een ontwikkelingssamenwerking die geleidelijk groeit tot een wereldwijde sociale zekerheid.
- **Doe de democratie:** ook na verkiezingen moet besturen gebeuren mét de bevolking. De kwaliteit van een democratie valt af te meten aan de kracht van een kritisch en actief middenveld.

ZWIJGEN IS GEEN OPTIE

“De fundamenten van een stad zijn de mensen. Versterken kunnen we de mensen, en dus de fundamenten, door herverdeling. Tegen haat dient ingegaan te worden. Iedereen kan het met respectvolle woorden. Zet op sociale media onder haatberichten gewoonweg dat je het er niet mee eens bent. Niet meer, niet minder, maar zwijgen is geen optie”, stelde Inge de Vriendt, Aalsters gezicht van Hart boven Hard in haar dankwoord. “Ja kan als individu ook actie voeren. Opteert voor een ethische bank in plaats van een bankier die belegt in bedrijven die verbonden zijn aan de wapenproductie en -handel. De actie ‘Move your money’ wijst je de weg. Ook petitie tekenen betekent minstens een morele steun. Blijf je informeren over de verwevenheid van geld en macht.”

Stefaan Van Den Abbeele deelde mee dat alle steun van het stadsbestuur aan zowel de werking van de stedelijke Raad voor Internationale Samenwerking als aan Casa del Mundo (eerste septemberzondag) stopgezet wordt.

■ Johan Velghe



broos en ingekeerd
zet Morandi
kan, vaas en fles
verstild op een rij
een trojka
naar het wonder
dat verwondering heet.



zondag 21 juni 2020 met start om 16 u. in de feestzaal van het stadhuis van Aalst

6e poëtisch -muzikale Daenswandeling

Het Priester Daensfonds nodigt u van harte uit op de 6de poëtisch -muzikale Daenswandeling zondag 21 juni 2020 met start om 16 u. in de feestzaal van het stadhuis van Aalst.

Het thema is de verwondering en verwijst naar een "Stilleven" van Giorgio Morandi, een wonder van stilte.

Het werd een zoektocht naar verrassing en vonden die in de muziek van Erik Satie van wie Elisabeth Hermans en Eva Caudron liederen en pianowerken brengen, bij het koor "Dwarsbalk" dat "De Moorsoldaten", "Laat ons een bloem" en "You never walk alone" zingt, bij Robin Van Heghe (viool) en Luciano Massa (gitaar) die zuiderse klanken vertolken van Manuel de Falla, Enrique Granados en Nicolo Paganini en bij onze Jan De Wilde die ons ontroert met "De fanfare van honger en dorst" en "Slaapliedje".

De verzen zijn van Firmin Van der Poorten, Roland Jooris, A.G.M. Schmidt, Jacob Schlauerhoff, Judith Herzberg, Cees Buddingh, Paul Van Ostaijen en Jan Bernlef. En er zijn twee stukjes proza in briefvorm van Erik Vlamincx die op een schijnbaar ludieke wijze de armoede aan de kaak stelt. Ze worden vertolkt door Lieve De Geyter, Lieven De Bondt, Pieters Stevens, Willy Van Boxstael en Elia Vermeulen.

Wouter De Bruyne zorgt voor de programmatie en de coördinatie.

Kaarten zijn gezien het beperkt aantal plaatsen vooraf tegen 10 euro te verkrijgen:

- via het secretariaat van het priester Daensfonds per mail secpriesterdaensfonds@telenet.be
- telefonisch 053/ 83.60.15
- door storting op rekening BE 40 7370 2745 3063 van het priester Daensfonds VZW met vermelding van het aantal kaarten die aan de toegang van de feestzaal van het stadhuis van Aalst zullen klaar liggen.

Indien U niet vooraf reserveert is de kans reëel dat alle plaatsen zijn ingenomen. Hoe dan ook, van harte welkom!



PRIESTER FLORIMOND FONTEYNE: DE MAN DIE IN BRUGGE VOOR VEEL COMMOTIE ZORGDE, BELANDDE IN DE TOTALE VERGETELHEID

DOOR KOEN ROTSAERT

Honderd jaar geleden viel het doek over het politieke leven van priester Florimond Fonteyne, Brugse christendemocraat en partijgenoot van priester Adolf Daens uit Aalst. Bij de eerste naoorlogse parlementsverkiezingen van 16 november 1919 werd hij niet meer herkozen als volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Brugge. Begin 1920 nam hij ontslag als gemeenteraadslid van de stad Brugge. Kort nadien verhuisde hij naar Brussel en van daar naar Algerije waar hij in ellendige omstandigheden overleed op 4 april 1923..

Het is merkwaardig dat de man die in Brugge voor zoveel commotie gezorgd had, zo vlug in de vergetelheid terecht kwam. Tijdens de verkiezingsjaren 1911 en 1912 beheerste hij het politieke leven in de Brugse regio en triomfeerde er twee keer, ondanks de meest denkbare weerstand van zijn opposanten. Maar na zijn te verwachten verkiezingsnederlaag van 1919 werd het stil rondom hem en werd hij in de pers zo goed als doodgezwegen. Zelfs in de kiescampagne van de Brugse Christene Volkspartij die na het afscheid van Fonteyne nog enkele jaren

voort sudderde, werd zijn naam niet meer vernoemd. Voor de volgende generaties Bruggelingen was hij een totaal onbekende geworden. Alleen in studentenclubs werd tijdens drinkgelagen een parodie van een strijdlied uit Fonteynes tijd gezongen, zonder dat de “zangers” wisten over wie het ging: “Paster Fonteyne, dat was een man. Hij sch... in zijn broek en wist er niet van”. Eens klonk het zo: “Pastoor Fonteyne, dat is een man. Heelt smart en pijn zoveel hij kan. Hij wil ons redden uit de slavernij. Hem moeten wij hebben. Hij maakt Vlaanderen vrij”.



Wat betreft priester Adolf Daens, is het een heel ander verhaal. Ondanks zijn onderwerping aan het kerkelijke gezag en ondanks de schrapping van zijn naam uit de ledenlijst van de Christene Volkspartij, behield de Aalsterse priester-politicus een grote aanhang van bewonderaars en. Zijn begrafenis op 17 juni 1907 werd bijgewoond door een schare van getrouwen. Reeds het volgende jaar werd zijn grafmonument plechtig onthuld. Van dan af tot op heden wordt zijn nagedachtenis levendig gehouden door talrijke initiatieven. In 1909 verscheen een eerste biografisch werk van de hand van zijn broer Pieter Daens. Later volgden de werken van H.J. Elias (1940), K. Van Isacker (1959), L. Delafortrie (1963), L. Wils (1969), L.P. Boon (1971), F. Verdoodt (1993), F. Van Campenhout (1993) en tal van artikels in diverse tijdschriften. Een Priester Daenscomité organiseerde een eerste plechtige herdenking in 1939 en eenzelfde comité ijverde voor de oprichting van een monument dat er kwam in 1957. Uit dat laatste comité groeide het Priester Daensfonds, een socio-culturele vereniging die het gedachtengoed van het daensisme actualiseert. Er is ook de jaarlijkse Daensdag, een Daensmuseum, een Daensziekenfonds, een Daensfilm, een Daensmusical en onderhavig tijdschrift Daens Vandaag.

Maar niets van dat alles in Brugge rond de figuur van priester Florimond Fonteyne. Sinds 1920 heerste er een doodse stilte omheen deze christendemocratische strijder.

De lectuur van het werk van Karel Van Isacker, "Het Daensisme", en een ontmoeting met August De Clerck (Brugge 1892-1985), laatst levende strijdmakker van Fonteyne,

zette de auteur van onderhavig artikel er toe aan de studie van het daensisme in Brugge aan te vatten. Dat resulteerde in 1975 in de uitgave van het boekje "Priester Fonteyne en het Fonteynisme te Brugge" en van een reeks artikels in de regionale kranten en tijdschriften. Op zijn initiatief werd in 1979 met de steun van het Brugse stadsbestuur een tentoonstelling opgezet in het Provinciaal Hof op de Brugse Markt. De opening werd voorafgegaan door een druk bijgewoonde academische zitting waar o.m. de Brugse troubadour Willy Lustenhouwer het lied "Paster Fonteyne dat is een man" in zijn oorspronkelijke versie ten gehore bracht, merkwaardig genoeg, meegezongen door de oudere aanwezigen. In die dagen werd ook een gedenksteen aangebracht aan de gevel van het geboortehuis van die andere Brugse daensist Bernard Minnebo (Brugge 1867-1919), rechterhand van Fonteyne en gemeenteraadslid voor de Christene Volkspartij. Het inrichtend comité van de tentoonstelling en aanverwante activiteiten droeg trouwens de naam van "Minnebocomité". De naam van priester Fonteyne was toen nog te controversieel om alle Brugse politieke strekkingen in het comité te verenigen. Wat later kreeg een nieuw aangelegd Brugs pleintje de naam van Minnebolein, de enige herinnering aan de daensistische beweging in Brugge.

Er zijn talrijke redenen aan te stippen voor het tragische levenseinde van de Brugse christendemocraat Florimond Fonteyne: de ongenadige vervolging door zijn bisschop Mgr. Gustave Waffelaert, met als gevolg zijn verwijdering van de Kerk en uiteindelijk



van het geloof; zijn omgang met politici van antiklerikale signatuur; het aanvaarden van materiële steun van niet onbesproken individuen; zijn steeds verder afglijden in radicale travaillistische richting; zijn ontgoochelend optreden als gemeenteraadslid en tenslotte zijn dubbelzinnige houding als parlamentslid.

Bisschop Waffelaert

In 1895 werd Gustave Waffelaert (Rollegem 1847-Brugge1929) tot bisschop van Brugge benoemd. Hij was de kandidaat van koning Leopold II en van de regering. De katholieke voorman Charles Woeste noemde hem “le candidat de tous les hommes politiques modérés”. Maar Waffelaert stond bekend als uiterst conservatief, paternalistisch en autoritair. Hij was een verwoed tegenstander van de christendemocratische beweging. Op de Belgische bisschoppenconferentie was hij de spreekbuis van Woeste. In 1896 waarschuwde hij in een herderlijke brief “voor de mannen die in opstand kwamen tegen het geestelijke gezag” en daarmee bedoelde hij de aanhangers van de daensistische beweging die zich toen ook al in zijn bisdom roerden. Onder hen bevond zich onderpastoor Florimond Fonteyne die in de jongelingencongregatie van de Brugse Sint-Annaparochie de idee van een onafhankelijke Christene Volkspartij propageerde. Om die reden werd hij door zijn bisschop overgeplaatst naar het landbouwdorp Zarren bij Diksmuide. Desondanks bleef hij contact onderhouden met de daensistische kernen overal in Vlaanderen. In april 1900 werd hem een plaats aangeboden op de kamerlijst



▲ Bisschop Gustave Waffelaert (Rollegem 27-8-1847 – Brugge 18-12-1931)

van de Antwerpse Christene Volkspartij. Fonteyne ging daarop in en verhuisde naar Antwerpen zonder het bisdom te verwittigen. Deze gang van zaken kwam uitvoerig aan bod tijdens de bijeenkomst van een delegatie bisschoppen die naar jaarlijkse gewoonte op 7 mei 1900 deelnamen aan de Brugse Heilig-Bloedprocessie. Kardinaal Goossens pleitte toen voor geduld en voorzichtigheid, maar reeds de volgende dag werd Fonteyne door Waffelaert gesuspendeerd. Alhoewel de Brugse bisschop daardoor -voorlopig althans-verloft was van de rebelse priester, bleef hij de daensistische beweging hardnekkig bestrijden, waar dan ook.



Op aandringen van Charles Woeste deed de pauselijke nuntius in België, Mgr. Vico, een beroep op bisschop Waffelaert om de procedure op gang te brengen met het oog op een veroordeling van de priesters Daens en Fonteyne door de Heilige Stoel. Waffelaert nam die opdracht gretig aan. Hij bezorgde op 31 januari 1904 aan de nuntius een ontwerp tekst voor een eventuele pauselijke brief. Die werd grotendeels overgenomen door de staatssecretaris, kardinaal Merry del Val en aan het Belgische episcopaat overgemaakt. Hij werd voorgelezen vanop de kansel op zondag 2 april 1905. Priester Fonteyne reageerde heel scherp in zijn maandblad "De Nieuwe Tijd" en luidde daarmee zijn definitieve breuk met de Kerk in. Toen priester Daens voor de eerste maal ziek werd en toen geruchten de ronde deden over een mogelijke verzoening tussen hem en Gentse bisschop Antoine Stillemans, schreef Fonteyne: "Op zijn sterfbed de democratie afzweren! Ons leven lang strijden voor de waarheid en op ons sterfbed moeten zeggen dat 2 plus 2, 5 is! Alles opofferen in de strijd voor recht en rechtvaardigheid en moeten eindigen met de hielen te kussen van onze rechtsverkrachters. Dat ware wel!"

De Brugse afdeling van de Christene Volkspartij slaagde erin Fonteyne naar Brugge te doen weerkeren in het vooruitzicht van de gemeenteraadsverkiezingen van 1911 en van de parlementaire verkiezingen van 1912. Beide verkiezingen waren een triomf voor de partij. Voor de Kamerlijst had Fonteyne een kartel gesloten met socialisten en liberalen. Dat bracht bisschop Waffelaert in alle staten. In ongemeen strenge bewoording stelde

hij weer een herderlijke brief op, waarin de reeds gesuspendeerde priester opnieuw veroordeeld werd en waarin het de gelovigen verboden werd op straf van zonde op hem te stemmen. Niettemin verzamelde Fonteyne 8422 stemmen achter zijn naam en was verkozen tot volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Brugge. Hij was toen reeds één jaar lid van de Brugse gemeenteraad. Met het opnemen van deze politieke mandaten was de breuk tussen Fonteyne en bisschop Waffelaert definitief. Er werden nooit pogingen tot verzoening ondernomen. Aldus onderscheidde zich het "geval Fonteyne" van het "geval Daens".

Ook nadat priester Adolf Daens in 1898 door bisschop Stillemans gesuspendeerd werd, bleef hij zichzelf beschouwen als een trouwe zoon van de Kerk die louter om politieke redenen van zijn geestelijke staat ontheven was. Hij wenste verder door het leven te gaan als een gewoon gelovige die voldoet aan zijn godsdienstige plichten. Volgens ingewijden had hij met instemming van kardinaal Goossens, in het Brusselse kapucijnenklooster een biechtvader gevonden die hem de absolutie en de communie gaf. Toen hij door ziekte getroffen werd en in het licht van de dood verzoende Daens zich met zijn bisschop. Hij ontving dan ook de laatste sacramenten en hij werd kerkelijk begraven op 17 juni 1907. Het serene heengaan van priester Adolf Daens steekt schril af tegen het tragische einde van zijn confrater Florimond Fonteyne die verwijderd van Kerk en godsdienst in alle anonimiteit overleed in het verre Algerije.

Aan de basis van de tragedie Fonteyne ligt



dus ongetwijfeld de bijzonder slechte relatie met zijn bisschop. Mgr. Waffelaert eiste van zijn clerus onvoorwaardelijke gehoorzaamheid en onderwerping aan zijn gezag. Zijn autoritair optreden liet geen ruimte voor discussie. Nooit heeft hij een persoonlijk gesprek met Fonteyne willen voeren, trouwens met niemand die de christendemocratie genegen was. In dat opzicht was priester Adolf Daens beter af met zijn bisschop. Mgr. Stillemans behoorde binnen de kerkelijke hiërarchie tot de verdedigers van een gematigde christendemocratie. Hij steunde de oprichting van antisocialistische werkliedenbonden en van de Belgische Volksbond, ondanks het verzet van de Gentse conservatieven. In de strijd tussen de Katholieke Partij en de Christene Volkspartij trachtte de bisschop aanvankelijk afzijdig te blijven. In oktober 1894 ontving hij de kandidaten van de Volkspartij en gaf hun zijn zegen. Wel verbood hij priester Daens om in herbergen te gaan spreken. De bisschop legde de vraag van de conservatieven om Daens te verbieden mis te lezen in de kapel van het Aalsterse hospitaal, naast zich neer. Hij ging ook in tegen de weigering van de Karmelieten om Daens in hun kapel toe te laten. Op de vraag van de katholieke partijbonzen en van de koning om de "opstandige priester" onverwijld te suspenderen ging de bisschop niet in. Dat lokte de reactie uit van de Aalsterse katholieke politicus Leo de Bethune in een schrijven van 7 oktober 1895: "Men moet monseigneur doen inzien dat de koning en de Brusselse opinie verontwaardigd zijn over zijn onverklaarbare lankmoedigheid." Ook na een tweede tussenkomst van Leopold II vergenoegde Stillemans zich met een

zoveelste vermaning. Uiteindelijk en niet zonder aarzeling, maar onder druk van zijn collega's, ging de Gentse bisschop dan toch over tot het suspenderen van priester Daens op 30 december 1898. Gedurende heel de periode vooraf hielden Daens en Stillemans persoonlijk contact via gesprekken op het bisdom en via correspondentie.

Het verschil in relatie met hun respectievelijke bisschop hebben de evolutie van Daens en Fonteyne sterk beïnvloed. De onverbiddelijke houding van de Brugse bisschop heeft Fonteyne verwijderd van de Kerk en tenslotte van het geloof. Daens heeft nooit afstand genomen van zijn priesterschap, laat staan van zijn geloof. Fonteynes bewering



▲ Priester Florimond Fonteyne (Houtem 1-3-1856 - Bougie 4-7-1903)



in zijn “Volkseeuw” van 3 maart 1912, dat hij altijd “een innig overtuigd trouw priester was gebleven en dat zou blijven tot op de boord van het graf”, was dan ook door electorale motieven ingegeven. De verkiezingen stonden toen immers voor de deur. Maar er was meer dat de nagedachtenis van priester Fonteyne heeft vertroebeld.

Het Fonteynisme

Priester Fonteyne en priester Daens waren geen vrienden en de contacten tussen beiden waren zeldzaam. Ook met de andere daensistische voormannen onderhield Fonteyne geen vriendschappelijke relaties. Dat had zeker te maken met het stugge karakter van de West-Vlaamse priester, maar vooral met de eigen weg die hij binnen de beweging bewandelde en de eigen stijl die hij hanteerde. Voor Fonteyne was de daensistische strijd in de eerste plaats een arbeidersstrijd. Hij stelde de sociale wantoestanden waaronder een ruim deel van de arbeidersbevolking leed, op de voorgrond en hij riep op tot verzet. In zijn Antwerpse periode steunde hij volop de stakingen van dokwerkers en diamantbewerkers. Van de dokwerkersvereniging ontving hij na de staking van 1900 een “Diploma, den verkleefden volksvriend priester Fonteyne uit erkentelijkheid voor belangloze medehulp gedurende de lock-out der dokwerkers aangeboden”. Hij voerde ook het woord op meetings samen met socialistische leiders en nam deel aan de niet steeds geweldloze agitatie voor algemeen enkelvoudig stemrecht. Door zijn demagogisch optreden en

door zijn vele contacten met linkse politici, vervreemde hij zijn partij van haar oorspronkelijk kiezerspubliek. De stroming die hij binnen de Christene Volkspartij op gang bracht, verdient de naam van “Fonteynisme” en leunde dicht aan bij het socialisme. Aan de socialistische krant “Le Peuple” verklaarde hij: “Met mijnen vriend Edward Anseele heb ik te Gent de prachtige inrichtingen van de “Vooruit” bezocht. Misschien ben ik ook socialist. Neen, ik weet niet wat ik ben, maar ik bemin het volk.” De schrijfstijl die Fonteyne hanteerde in zijn kranten en kiesbladen was doorgaans agressief. Hij schold op ministers, parlementariërs en op het koningshuis. Het hoeft dan ook geen betoog dat hij door zijn eigengereid optreden vaak in botsing kwam met de “ware” daensisten elders in het land.

Naast zijn politieke vrienden van linkse signatuur, onderhield Fonteyne ook goede relaties met sommige liberalen, o.a. met de niet onbesproken Georges Marquet (Jemeppe-sur-Meuse 1866-Nice 1947). Die was multimiljonair en hij baatte sinds 1904 het Kursaal van Oostende uit. Het onwettig exploiteren van het baccarakansspel bracht hem voor het gerecht. Daarna wilde hij zijn kans wagen in de politiek. Hij hoopte op een verkiesbare plaats op de senaatslijst van de Liberale partij in het arrondissement Brugge. Daarvoor aasde hij op de stemmen van de christendemocraten die geen kandidaat voor de senaatsverkiezingen van 1912 voorstelden. Reeds bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1911 steunde Marquet royaal priester Fonteyne en gooide letterlijk met geld tijdens verkiezingsmeetings. De samenwerking tussen Marquet en Fonteyne



was koren op de molen van hun tegenstanders: de Brugse katholieke en liberale partijen. Het imago van Fonteyne leed er ongetwijfeld onder, maar dat belette niet dat hij zowel de gemeenteraadsverkiezingen als de parlamentsverkiezingen won.

Gemeenteraadslid en parlementariër

De Brugse Christene Volkspartij sleepte drie gemeentelijke mandaten in de wacht. Fonteyne werd fractieleider. Zijn intrede in de nieuwe gemeenteraad op 6 januari 1912 ging gepaard met een luidruchtige manifestatie van zijn aanhangers bij de ingang van het stadhuis. Maar die aanhangers vertoonden al vrij vroeg tekenen van ontgoocheling omwille van het opvallend gematigde optreden van Fonteyne in de raad. Zijn tussenkomsten waren beperkt en behelsden vooral kleinsteedse aangelegenheden en problemen. Maar zijn kiezers misten de strijdlust die ze van hem gewend waren tijdens meetings en in zijn geschriften. Het enige voorstel dat Fonteyne indiende en dat van sociaal belang was, betrof het inrichten van stedelijke schoolrefters waar gratis voedzame maaltijden aan de volkskinderen zouden opgediend worden. De meerderheid vond dat echter te duur en er kwam niets van in huis. De "lauwheid" van Fonteyne in de Brugse gemeenteraad had veel te maken met zijn vooruitzicht op de parlamentsverkiezingen in juni van datzelfde jaar, toen hij de tweede plaats innam op de kartellijst van liberale, socialisten en christendemocraten. Zijn vlotte omgang met de antiklerikale politici maakte de vorming van een eenheidslijst vrij gemakkelijk.

Arrondissement BRUGGE
Wetgevende Kiezing van 2 Juni 1912
VOOR DE KAMERS

1	2
VISART	THOORIS
STANDAERT	FONTEYNE
RUZETTE	DUMON
COPPIETERS	MOSTAERT
Plaatsvervangers - Suppleanten	Plaatsvervangers - Suppleanten
D'HONDT	DELANOTE
SCHRAMME	MINNEBO
PECSTEEN	DECLERCQ
DAUTRICOURT	DECLERCK

Niet stemmen al boven

Maakt één puntje zwart, aan den zijkant, geen twee, dus EÉN, het puntje waar het handje wijst, en **ANDERS NIET.** Zoo stemt gij voor Priester Fonteyne.

Boeren, burgers en werklieden, op den dag der kiezing moet gij **PRIESTER FONTEYNE** gedenken, die zooveel jaren lang alles opgeofferd heeft en zoo kloekmoedig gestreden en geleden heeft voor al dat arbeid en slaaft en zweet!

Wreekt hem voor al den hoon en lasten hem aangedaan door de rijke herteloze bewaarders, omdat hij aan de zijde staat van 't kleine, van 't arbeidende, van 't arme volk!

Wij willen: Vlaanderen vrij en werk en brood voor 't volk! Priester Fonteyne moet naar Kamers!

▲ Kiespamflet 1912. Kandidaat Fonteyne samen met de liberalen Thooris en Dumon en de socialist Mostaert op dezelfde lijst.

De kiesstrijd van 1912 was de hevigste die de stad Brugge en het hele arrondissement ooit gekend heeft en stond helemaal in het teken van het duel Fonteyne-Ruzette. De Katholieke partij had de populaire provinciegouverneur Albert Ruzette overgehaald om haar lijst voor de Kamer aan te voeren, om zo het te verwachten succes van Fonteyne in te dijen. Opnieuw schaarde de steeds meer besproken ex-croupier Georges Marquet zich achter de kandidaat van de Christene Volkspartij en financierde rijkelijk zijn kiescampagne. Hij was er niet in geslaagd een plaats te bemachtigen op de liberale senaatlijst en het was er hem nu alleen maar om



te doen de liberale kandidaten schade te berokkenen. Marquet vergezelde Fonteyne op zijn verkiezingstournee in Brugge en in talrijke locaties van het kiesarrondissement. Hij trakteerde de aanwezigen na de meetings die meestal plaatsvonden in cafés in de volksbuurten. Vaak kwam het daar tot relletjes uitgelokt door “tegensprekers” van andere partijen. Er werd gescholden en gevochten. In de stad Brugge moest de politie niet zelden tussenkomen en die was dan genoopt het vuurwapen te gebruiken om de orde te herstellen. Vooral in de dorpen had het duo Fonteyne-Marquet af te rekenen met aanhangers van de Katholieke Partij die de meetings van de christendemocraten onmogelijk maakten door o.m. de aanwezigen uiteen te knuppelen. Maar dat gebruik van geweld en het optreden van Marquet aan de zijde van Fonteyne, ergerden heel wat aanhangers van de Christene Volkspartij in andere delen van het land. Zo keurde bijvoorbeeld de Brusselse afdeling van de partij de handelswijze van de Brugse partijgenoot openlijk af. Desalniettemin behaalde hij op 2 juni 1912 een klinkende overwinning en werd volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Brugge. De uitbundige viering van zijn zegepraal ging opnieuw gepaard met geweld. Burgerwacht, politie en gendarmerie moesten ingrijpen. Er viel een dode door een revolverschot van een politieman, wat een abrupt einde maakte aan de “feestvreugde”. De Brugse liberalen die de verkiezingen verloren hadden, dienden een klacht in tegen Fonteyne wiens verkiezing zij toeschreven aan corruptie. Met het geld van Marquet zou hij kiezers omgekocht hebben.

De klacht werd door de Kamer van Volksvertegenwoordigers openbaar behandeld. De socialisten Anseele en Vandervelde verdedigden Fonteyne. De katholieke Charles Woeste bestempelde Fonteyne dan ook als “een mislukte socialist”. Uiteindelijk werd de klacht verworpen.

Evenmin als in de Brugse gemeenteraad, speelde Fonteyne in het parlement de rol die zijn kiezers van hem verwachtten. Bij zijn aankomst te Brugge na de eerste parlementaire zitting, had er voor het station een volkstoeloop plaats om hem toe te juichen. Maar het verwachtingspatroon van zijn aanhangers daalde zienderogen. Toch was Fonteyne zelden afwezig op de vergaderingen van de volksvertegenwoordiging, wat niet gezegd kon worden van de andere Brugse verkozenen. Aan zijn vrij zeldzame tussenkomsten werd maar weinig aandacht besteed, noch door zijn collega's, noch door de pers. In het parlementaire halfroond zat hij naast partijgenoot Pieter Daens. Twee keer besteedde hij het spreekgestoelte om er een pleidooi te houden voor algemeen enkelvoudig stemrecht. Hij herhaalde er de argumenten van de socialisten en citeerde zijn voorganger priester Adolf Daens. Veel indruk maakte hij daarbij niet. In zijn overige tussenkomsten had hij het over concrete noden van de arbeidersbevolking uit eigen streek. Hij deed dat in zuivere meetingtaal en trapte meestal openstaande deuren in. Kortom, de priester-politicus en gewezen volksmenner ontgoochelde zijn kiezers en bewonderaars.



De ommezwaai

De Eerste Wereldoorlog legde het politieke leven in België stil. Tijdens de laatste openbare zitting van de Brugse gemeenteraad op 8 augustus 1914, sloot Florimond Fonteyne zich aan bij de golf van Belgisch patriottisme en hij deed op zijn beurt een pathetische oproep tot eensgezindheid onder de politieke strekkingen voor de duur van de oorlogperiode. Op het materiële vlak stond Fonteyne een moeilijke tijd te wachten. Hij betrok een huurhuis samen met zijn moeder en zuster en hij had geen vast inkomen meer. Dank zij de financiële steun van vrienden kon hij de oorlogstijd doorkomen. Hij woonde getrouw de zakelijke vergaderingen van de gemeenteraad bij en volgde heel nauwgezet de werking van de stadswinkel. Om niet opgehelderde reden werd hij door de Duitse bezetter een tijdlang in de gevangenis opgesloten. Zelf heeft hij daar nooit een woord over gerept. In zijn cel maakte Fonteyne een aanvang met de redactie van een wereldgeschiedenis voor het volk onder de titel "Opkomsten der democratie door de eeuwen heen". De auteur had het vooral over de klassenstrijd, over dwingelandij, uitbuiting en revolutie. Het werk zou gedrukt en verspreid worden in wekelijkse afleveringen. Dit opzet werd echter een financiële strop en het werd niet voltooid. Fonteynes geldelijke toestand werd dan ook steeds benarder. Hij kreeg geregeld bezoek van een deurwaarder omwille van een openstaande schuld van 2000 frank, opgelegd door de rechtbank en dienende als schadevergoeding ten gunste van Gustaaf Stock, uitgever van de katholieke "Gazette van Brugge".

Na de voor hem zeer zware oorlogsjaren, was het een heel "andere" Fonteyne die na de bevrijding voor het voetlicht trad. Alhoewel hij niet kan gerekend worden bij de voorvechters van de Vlaamse ontvoogdingsstrijd, werd tot dan toe niet getwijfeld aan zijn Vlaamsgezindheid. Zowel in zijn geschriften als in zijn toespraken wees hij vaak op de verbondenheid van de sociale strijd met de Vlaamse strijd. In het parlement bediende hij zich overigens van de Vlaamse taal en hij steunde elk wetgevend initiatief om het gebruik van die taal in het openbare leven te bevorderen. Fonteyne volgde ook het culturele leven in Vlaanderen en hij onderhield contacten met o.m. de Vlaamse voorman en priester-dichter Hugo Verriest. Toen deze in 1913 in Ingooigem op grootse wijze gehuldigd werd, zat Fonteyne op de eerste rij tussen tal van Vlaams-nationalisten. Maar na de Eerste Wereldoorlog bleef van Fonteynes Vlaamsgezindheid nog maar weinig over. In het parlement ontpopte hij zich in een Belgische "patriotard". Van toen af sprak hij alleen nog Frans en hij verklaarde tijdens de parlementaire zitting van 26 februari 1919: "Si j'aime ma Flandre éperdument, j'ai audessus de tout notre chère Belgique et j'aime à le dire." Hij voegde dan ook de daad bij het woord en stemde mee met de franskiljonse meerderheid tegen de interpellatie over taalgelijkheid in België. Ook toonde hij zich een tegenstander van de vervlaamsing van de Gentse universiteit. Die houding leverde hem sympathie op vanwege de krant "La Libre Belgique".

Fonteyne pleitte ook voor een harde aanpak van de collaborateurs. Volgens hem



moest een duidelijk onderscheid gemaakt worden tussen de kleine man die vaak uit onwetendheid of om den brode met de bezetter meegewerkt had, en de grote vissen die door de netten van de justitie glipten onder de beschermende hand van hogere machten. De Brugse volksvertegenwoordiger verwekte opschudding in de Kamer toen hij het voltallige college van Burgemeester en Schepenen van de stad Blankenberge van collaboratie beschuldigde. Hij las de brief voor die dat college gericht had aan admiraal Schröder, opperbevelhebber van het Duitse Marinekorps met standplaats Brugge, waarin gesmeekt werd om plaatscommandant Osterman niet te verplaatsen daar deze grote diensten aan de stad bewezen had en aldus door de Blankenbergenaars zeer geliefd was. Onmiddellijk daarop las Fonteyne een tweede brief voor met getuigenissen over de brutaliteit waarmee diezelfde Osterman sommige inwoners behandeld had. Dat “nummertje” van Fonteyne lokte kreten van verontwaardiging uit en sommige kamerleden eisten de opsluiting van de gehele stadsmagistraat. In diezelfde dagen vroeg hij aan de minister van Justitie om de vrijlating van zijn Brugse partijgenoot Camille Moeyaert die van collaboratie beschuldigd was...

Opnieuw verraste Fonteyne de volksvertegenwoordiging toen hij tussenkwam in het debat over het herstel van de fel geteisterde kuststeden. Hij drong aan op een spoedige heropening van de casino's die belangrijk zijn voor het spijsen van de lege stadskassen. Toch was hij niet zacht voor de kapitalisten die zich overgaven aan het geldspel, maar savoueerde wel de belastingen die dat spel

opbracht. Ook in dat debat blies Fonteyne warm en koud tegelijk.

Met de invoering van het algemeen enkelvoudig stemrecht in mei 1919, werd het belangrijkste streefdoel van alle democraten in België verwezenlijkt. Fonteyne had het over: “une des réformes pour lesquelles j'ai sacrifié les plus belles années de ma vie.” In diezelfde redevoering sprak hij zich ook uit voor het vrouwenstemrecht, maar werd daarin niet gevolgd door socialisten en liberalen. De conservatieven hadden daar uiteraard geen oren naar. Bij een andere gelegenheid laakte Fonteyne het onderscheid in verloning tussen mannen en vrouwen voor dezelfde arbeid: “Ce qui me frappe surtout c'est de voir le travail de la femme placé dans une situation d'infériorité.” Hij nam als voorbeeld het weddeonderscheid tussen een onderwijzer en een onderwijzeres. Dat was een heel nieuw en progressief geluid in het Belgische parlement dat daar nog lang niet klaar voor was, ook de linkervleugel niet.

De wetgevende verkiezingen van 16 november 1919 waren de eerste op basis van het algemeen enkelvoudig stemrecht. De Brugse afdeling van de Christene Volkspartij nam opnieuw deel, maar dit keer met een afzonderlijke kamerlijst, aangevoerd door priester Fonteyne. De onderhandelingen voor een heruitgave van de kartellijst van 1912 waren mislukt. De kiescampagne van 1919 miste echter het enthousiasme en de strijdlust van weleer. De “ommezwaai” van Fonteyne zette een domper op zijn eerder verworven populariteit. De Vlaamsvoelende kleine burgerij en intellectuelen keerden zich van hem af en veel arbeiders voelden zich steeds meer



aangetrokken door de socialistische partij die ook in het arrondissement Brugge in de lift zat. Zij was er beter gestructureerd en beschikte er over een soliede onderbouw van syndicaten en coöperatieven. Dit in tegenstelling met de Christene Volkspartij. De meetings van Fonteyne werden nog maar matig bijgewoond. Zijn strijdblad "De Volks-eeuw" telde ook steeds minder lezers. Een zeer belangrijke handicap voor de Brugse Christene Volkspartij was het wegvallen van Bernard Minnebo (1867-1919), de naaste medewerker van Fonteyne en steunpilaar van de partij. Hij had als Brugs gemeenteraadslid de reputatie verworven -ook bij zijn tegenstanders- van een ijverig, gematigd en betrouwbaar politicus. Helaas overleed hij op 4 augustus 1919, een paar maanden voor de verkiezingen. Ondertussen had de partij de jonge en strijdvaardige August Declerck (1892-1985) binnengehaald en als tweede op de kandidatenlijst geplaatst, maar die kon het tij niet doen keren. Trouwens, geloofde priester Fonteyne zelf nog in een toekomst voor de partij of voor hemzelf? Hij eindigde zijn laatste verkiezingstoespraak met de woorden: "Indien gij van oordeel zijt dat een ander kandidaat beter is dan ik, welnu schenk hem dan uw stem."

De verkiezingsuitslag was dan ook geen verrassing. De Christene Volkspartij behaalde 4134 stemmen, wat een achteruitgang van ca. 50% betekende in vergelijking met het resultaat van 1912. Fonteyne verzamelde nog slechts 591 stemmen achter zijn naam tegenover 8422 de vorige keer. Dat zware verlies kwam ten goede aan de socialistische partij en aan de pas opgerichte Vlaams-

nationale Frontpartij. Fonteyne verloor aldus zijn parlementair mandaat. Hij beschouwde de catastrofale nederlaag van zijn partij als een persoonlijke nederlaag en trok zich terug uit de politiek, ook uit de gemeentelijke politiek. Begin 1920 verliet hij geruisloos de stad Brugge en vestigde zich bij vrienden in Elsene. Hij kwam nog één keer naar Brugge terug om de begrafenis van zijn moeder bij te wonen. Daarna ging hij de weg op naar zijn tragisch levenseinde in Algerije.

De Brugse pers repte geen woord meer over de rebelse priester die zo lang het lokale politieke leven beheerst had. Wat overbleef van zijn ooit zo talrijke aanhang, had ondertussen politiek onderdak gevonden in andere partijen. Fonteyne geraakte heel vlug vergeten en niemand voelde zich geroepen om hem uit die vergetelheid te halen.

Besluit: priester Florimond Fonteyne had te veel smetten op zijn blazoën en daardoor nog te weinig bewonderaars om zijn nagedachtenis te eren en om hem een eervolle plaats te geven in de geschiedenis van de christendemocratie. Hij groef zijn eigen vergeetput.





Frans Temmerman,

'Ja, Priester Daens en zijn rechtvaardigheidsgevoel kozen voor de rechte lijn, maar... zijn eigenzinnigheid vormde een ernstig obstakel'.

Erembodegemenaar, kanunnik, ere-vicaris van het bisdom Gent, Frans Temmerman overleed op 20 december 2019. In januari ll. werd een namis gehouden (foto). E.H. Frans Temmerman schreef mee aan het aparte hoofdstuk 'kerkelijk verwerkingsproces' van de zaak Adolf Daens. Vandaag zijn we 113 jaar na het overlijden van Adolf Daens. Het duurde 108 jaar vooraleer een kerkvorst, in casu toenmalig aartsbisschop Joseph Léonard in zijn homilie tijdens de Daensmis van 2015 zonder enig voorbehoud stelde: 'Daens, voor u neem ik mijn mijter af'. Aan het Daensmonument op het Aalsters Werfplein knielde de aartsbisschop. Wijlen Frans Temmerman

maakte zo'n kwarteeuw eerder een eerste opening in de door de kerkelijke hiërarchie opgetrokken muur, eveneens tijdens een Daensmis in de Sint-Martinuskerk in Aalst. Zijn in voorzichtige woorden geformuleerd pardon gericht aan Adolf Daens werd in eigen naam uitgesproken, maar zeer zeker zou de toenmalige kanunnik zijn woorden nooit uitgesproken hebben zonder minstens het medeweten of ruggenspraak met zijn oversten. Tijdens het Daensjaar 1989 herhaalde kanunnik en vicaris Frans Temmerman zijn eerdere woorden.



PIETER DAENS EN EEN VRIJ LEGER

Tot 1909 werd in België bij loting bepaald welke jongens legerdienst moesten doen. Wie daar geen zin in had, mocht een vervanger betalen om in zijn plaats soldaat te worden. Pieters Daens fulmineerde jarenlang tegen de onrechtvaardige 'bloedwet' die dat mogelijk maakte.

De conservatieve vleugel van de Katholieke partij zag in die plaatsvervangende niet eens een sociaal onrecht. Sommigen beweerden zelfs dat het om een vorm van sociale zekerheid voor de armen ging. Charles Woeste, die van 1874 tot aan zijn dood in 1922 als volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Aalst in de Kamer zetelde, zou blijven dwarsliggen tot enkele minder rabiate partijgenoten hem met de steun van progressieve liberalen, socialisten, radicalen en christen-democraten de arm hebben omwongen. Op 1 december 1909 loodste de katholieke regering Schollaert een ingrijpende hervorming door het Parlement en op 14 december 1909 kon koning Leopold II op zijn sterfbed de nieuwe militiewet ondertekenen. De loting en het afkoopsysteem gingen voor de bijl en vanaf 1910 gold de beperkte persoonlijke dienstplicht: één soldaat per gezin.

De afschaffing van de loting zou geen einde maken aan de discriminatie. Uiteraard zochten rijke families manieren om hun zonen een comfortabele legerdienst te bezorgen, op veilige afstand van de verdorven gewone piotten. Reeds in 1909 pleitten parlementsleden tijdens het Kamerdebat over de nieuwe militiewet

voor het verruimen van de voordelen van de Compagnies universitaires, speciale legereenheden voor studenten in steden met een hogeschool of universiteit. In de praktijk kwam het er op neer dat de jonge studaxen probleemloos de lessen konden volgen en slechts sporadisch hun gezicht moesten laten zien, bijvoorbeeld om een wacht te kloppen. Voor het saaie kazerneleven en de bedenkelijke soldatenkost haalden ze hun neus op.

Pieter Daens zag het met lede ogen gebeuren. Hij had uit volle overtuiging geijverd voor de invoering van de beperkte persoonlijke dienstplicht en het stak hem dat kinderen van welstellende ouders hun studies konden voortzetten terwijl minder bevoorrechten hun werkzaamheden tijdelijk moesten staken.

In zijn blad 'De Werkman' schreef hij op 6 oktober 1910: *'Waren de Compagnies universitaires er niet (en dan nog al te veel uitgebreid) men zou mogen zeggen: alle Belgen zijn gelijk voor de wet. De soldaten zijn dus maandag binnengegaan. Onze Franz is er ook bij. Mijne stem heeft hem doen opgaan, ik heb er geen spijt van. Hij gaat op met de volksjongens, zonder eenig voorrecht.'*



Op 27 januari 1911 voegde hij daar aan toe: *'Mijn zoon Franz is nu in de kazern te Brussel. Hij heeft zijn schrijfwerk, zijn drukkerij, zijn beheerderschap in Volkswerken moeten verlaten om te gaan leeren vechten en doodschieten... 't Is akelig, barbaarsch! Arm menschdom, ge blijft zoo ellendig! In de 20ste eeuw die bereidingen tot den Oorlog. Gansch mijn leven ben ik tegen dat Militarismus geweest. Met advokaat De Backer denk ik dat een vrij land een vrij leger zou moeten hebben. Soldaten gelijk gendarms, gelijk treinwachters, douaniers, enz. Soldaten goed betaald, goed behandeld, een deftige vrije soldatendienst.'*

In het Parlement onderstreepte hij op 10 februari 1911 dat standpunt: *'Waarom toch moeten de jongelingen van hun werk weggerukt worden, terwijl de rijken aan alles ontsnappen? Deze laatsten hebben voordeelen in de kiezingen, voordeelen in de belastingen, en nu in de kazern door de Compagnies universitaires. Het zijn onze jongens die hun werk moeten verlaten om soldaat te worden. Dit is het geval geweest met mijn zoon, die mijn secretaris was, mijne drukkerij hielp besturen en, gelijk veel anderen zonen van arbeidersfamiliën, van dit alles weggetrokken is.'*



MILITARISME OP DE KAP VAN EEN ANDER

Pieter Daens, die consequent tegen de vrijstelling van enige zonen gestemd had, hoefde het niet te herhalen: iedereen wist dat de soldij bijlange niet volstond om het inkomensverlies te compenseren. Het leidde tot grote kopzorgen in menig arbeidersgezin. Zo te zien hoopte hij op een wereld zonder oorlog (wie niet?) maar vond hij dat België een leger moest hebben zolang die droom niet in vervulling was gegaan. Dus moest elk gezin zijn duit in het zakje doen, en een zoon naar het leger sturen. Doch een groot voorstander van militaire dienstplicht was hij niet: een krijgsmacht met enkel beroepsmilitairen leek hem de logica zelf.

Allicht zullen veel rijken Pieter Daens een naïeve idealist hebben gevonden. Zij hadden geen goesting om hun kinderen als kanonnenvlees af te staan en lieten anderen de kastanjes uit het vuur halen. De socialisten omschreven die houding als 'militarisme op de kap van een ander' en stelden dat conflicten tussen kapitalisten hun zaak niet waren, dat arbeiders niet ten strijde moesten trekken tegen andere werkmensen. Maar principieel tegen oorlog zijn, volstond in 1914 duidelijk niet om Duitsland buiten te houden. Hoe breng je een wereld zonder legers dichterbij? Geen eenvoudige discussie.

Vader Daens heeft een zware tol betaald voor die trouw aan zijn overtuiging: zijn enige zoon Franz sneuvelde in oktober 1914 aan de IJzer. Hij werd na gevechten rond Pervijze als vermist opgegeven en zijn lichaam is nooit teruggevonden.

■ Frans Kieckens



Daensdag

De 'Daensdag' gaat in de komende jaren op tournee.
Eerste halte is Ninove.

10.30 u. **Daensmis in de Abdijkerk** (Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaartkerk, Kerkplein), Ninove. Voorganger is Alexander Vandaele, pastoor van de Sint-Corneliusparochie van Ninove. Pastoor Alexander Vandaele houdt tevens de homilie. Het koor Jubilate Deo wordt geleid door Eric Vernailen. Het koor zingt o.m. het lied Van den Groenen Strik.

Na de mis volgt een korte wandeling met doedelzakspeler Ben Boelens naar de pastorie aan de Biezenstraat 17 in Ninove. In de pastorietaan wordt door het Priester Daensfonds een receptie aangeboden.

Het thema van de Daensdag in Ninove is het verhaal van de Roelanders, medestichters van de Christene Volkspartij.

"Medewerkers aan het weekblad Klokke Roeland waren voorlopers en eerste aanhangers van de daensistische Christene Volkspartij van 1893", schrijft Frans Van Campenhout in zijn Daens en het daensistische gedachtengoed (2006).

"In de jaren 1880 bestond in Ninove en omgeving, in Appelterre, Aspelare, Denderhoutem, Denderleeuw en Outer een sterke stroming van christelijke, Vlaamsgezinde en antisocialistische intellectuelen en middenstanders. In 1891 stelde een van hen, Jan Baptist Van Langenhaeke uit Appelterre, zich kandidaat bij tussentijdse provincieraadsverkiezingen tegen de kandidaat van de conservatief-katholieke Bewarende Vereeniging. Hij kreeg de steun van vrienden en oud-leerlingen, die meetings hielden en pamfletten uitgaven onder de titel Klokke Roeland. Hij werd verkozen. Zijn medewerkers besloten daarop hun sociale en democratische strijd met vernieuwde moed voort te zetten en ze gaven een weekblad uit dat ze de titel van hun pamfletten gaven. Het weekblad verscheen voor het eerst op 6 september 1891".



Torenhoge inspiraties

op zondag 19 april

Agenda of smartphone bij de hand: schrijf of tokkel in vetjes: zondag 19 april, van 10 tot 16 u., inspiratiebeurs en beleevingsdag in en om de IJzertoren. Het Priester Daensfonds is er present met een stand.



Drie verdiepingen, waaronder de panoramazaal (tegels met namen van personen en verenigingen die de torenbouw financieel mogelijk maakten), van de IJzertoren worden op Beloken Pasen, de laatste dag van de paasvakantie, ingenomen door een resem standhouders die een breed pallet aanbieden aan zowel individueel als in groepsbezoek te beleven activiteiten, evenementen, sites, ambachtelijke bedrijven, workshops, niet te missen musea en bezoeken aan steden als aan toeristische pareltjes. Ben je, actief zijnde in het verenigingsleven, steeds aan het uitkijken naar goede voordrachtgevers en animatoren? Ook die ontmoet je tijdens de rondgang langs de standhouders.

Vanzelfsprekend ligt een klemtoon op het rijke aanbod van de Westhoek, maar daar beperkt de inspiratiebeurs zich niet toe.

Beursorganisator vzw Vlaamse actieve senioren (VI@s) werkt, de gangbare perceptie doorbrekend, graag intergeneratief. Meer, de locatiekeuze is heel bewust verbonden aan de IJzertorensite, Memoriaal van de Vlaamse ontvoogding. De samenwerking tussen Aan de IJzer vzw, VI@s vzw en andere verenigingen, waaronder het Priester Daensfonds, erruimt de context van de inspiratiebeurs.

Niet alleen de inspiratiebeurs nodigt je uit voor een bezoek aan de IJzertoren. Zondag 19 april wordt een beleevingsdag met korte kennismakingsbezoeken (inspiratie opdoen) aan het Museum aan de IJzer, met een streekverkennerende – wat valt er in de Westhoek te beleven? – busrit, met een rondrit met het toeristisch treintje, met het zelf uitstippelen van wandel- en fietstrajecten (knooppunten aan de IJzertorensite), met het vertellen van jouw herinneringen aan de bouw van de toren en de IJzerbedevaarten, met het ontdekken van de naastgelegen IJzerboomgaard.

Praktisch

- Mits vooraf in te schrijven (joan.velghe@skynet.be) – uiterlijk tot donderdag 2 april – is de toegang op zondag 19 april gratis (IJzertoren, museum en inspiratiebeurs).
- Een gratis buspendeldienst wordt zowel in de voor- als in de namiddag georganiseerd voor de treinreizigers (voormiddag: tussen 9.30 en 12 u., namiddag: tussen 14.45 en 16.45 u.).
- Gebruik maken van de pendeldienst, net als deelnemen aan een van de verkorte museumbezoeken (gratis) en/of busrit en toeristisch treintje (3 euro per persoon), dienen vermeld te worden bij inschrijving.
- Voor dranken, soep, belegde broodjes en dessert aan democratische prijzen kan men terecht in de cateringtent. Eigen picknick meebrengen kan ook.



DAENS VAN DE MUSICAL EN DAENS ZONDER MYTHE

Sinds vrijdag 21 februari (première) en enkele voorafgaande try-outs loopt in het Studio100-pop-up theater in Puurs de musical 'Daens', nu al – gelet op het aantal uitverkochte voorstellingen – een succesproductie. Goed voor de verspreiding, zeer zeker bij de jonge generaties, van de naam Adolf Daens. Uiteraard is het Priester Daensfonds present op een van de voorstellingen, namelijk op zaterdag 13 juni e.k. (reservatie is afgesloten). Hoe verdienstelijk ook de musical mag zijn, toch is het aangewezen om een onderscheid te maken tussen de robuuste strijder neergezet in film en musical en de reële Daens, ontdaan van de mythe.



Foto's & logo: ©Studio100





DAENS

DE MUSICAL

In Wetenschappelijke Tijdingen (WT 3/2019) publiceerde communicatiewetenschapper Gertjan Willems de bijdrage Daens: de making-of, over de film Daens (1992) en de Daensmythe.

Bruno De Wever, hoofdredacteur van WT stelt in zijn voorwoord dat Daens en inzonderheid acteur Jan Decleir in de film van regisseur Stijn Coninx in ons collectief geheugen verankerd werd. “Daens als een imposante figuur die met epische flair zijn conservatieve tegenstanders in kerk en maatschappij trotseerde als leider van een Vlaamsgezinde en democratische beweging die het voorportaal was van de sociaaldemocratie”.

Ook al droeg het boek van Louis Paul Boon de titel ‘Pieter Daens’, toch werd zijn broer Adolf Daens op het podium gehesen. Met het boek kreeg de auteur de staatsprijs voor literatuur toegekend. Het boek gaf aanleiding tot een geromantiseerd verhaal dat bijdraagt tot Vlaamse natievorming. De film werd in 1992 door de Vlaamse Executieve tot ‘Cultureel Ambassadeur van Vlaanderen’ uitgeroepen. Film, de eerdere musical van tien jaar geleden en de nieuwe versie van de musical stimuleren de mythe van en over Adolf Daens.

De held van boek, film en musical. Wetenschappers houden het op Daens, de twijfelaar die contact onderhield met zijn bisschop Arthur Stillemans, die als doodzieke man, geprangd tussen zijn geloof en rechtvaardigheidsgevoel en de onverzettelijke boosheid van zijn tegenstanders, zich verzoende met zijn kerkelijke oversten en door de Christene Volkspartij daarop zowel zijn partijvoorzitterschap als van zijn partijlidmaatschap ontslagen werd.

Gertjan Willems stipt in zijn bijdrage in de WT-publicatie dat boek, film en musical ertoe bijdragen “op een ruimer politiek-historisch niveau de gelijkstelling van Daens en het daensisme met de daensistische beweging en het ontstaan van de christendemocratie in Vlaanderen” vooropstelt.



AGENDA

NOTEER IN UW AGENDA:

ZONDAG 19 APRIL 2020

*Inspiratiebeurs,
Ijzertoren, Diksmuide*
(vooraf inschrijven voor kostenloze toegang)

ZONDAG 7 JUNI 2020

Daensdag
(‘Daens op tournee’) in Ninove

ZATERDAG 13 JUNI 2020 (zie ook pg 16-17)

*Musical ‘Daens’,
bijwonen voorstelling in Puurs*

ZONDAG 21 JUNI 2020

*Poëtisch-Muzikale
Daenswandeling
in Aalst*

ZONDAG 1 NOVEMBER 2020

*1 november-herdenking
aan familiegraf Daens in Aalst*



Colofon

Socioculturele vereniging

PRIESTER DAENSFONDS vzw

Maatschappelijke zetel:

Stadhuis, Grote Markt 3, Aalst (géén correspondentie-adres)

Correspondentie-adres:

Middelkouter 68, 9450 Haaltert

E-post:

info@daens.org

Website:

www.daens.org

Raad van Bestuur en Algemene Vergadering:

Stephan Beeckman, Martine Bode, Wouter De Bruyne (ondervoorzitter), Lieve De Geyter (secretaris/verslaggever), Joris De Kegel (penningmeester/ledenbeheer), Carolien De Neef, Johan De Nijs, Willy De Turck (erevoorzitter), Vicky De Wolf (voorzitter), Erik D'Hondt, Luc Geeroms, Jef Keymeulen, Rob Librecht, Wilfried Lissens, Eric Meersseman, Hendrik Strypens, Roel Temmerman, Hugo Van de Voorde (communicatie), Karel Van den Bossche, Luc Van der Helst, Johan Velghe (medevoorzitter).

Lidmaatschap

rekeningnummer: IBAN: BE40 7370 2745 3063;

BIC: KREDBEBB

Jaarlijkse bijdrage:

15 euro (7,50 euro scholieren en studenten);

25 euro ereleden en openbare besturen;

50 euro beschermende leden.

Schrijf nu over en u bent tot eind 2020 lid/abonnee.

Verantwoordelijke uitgever:

Vicky De Wolf,

Middelkouter 68, 9450 Haaltert

053/83 31 95, e-post: vicky.dewolf@hotmail.com

Hoofdredacteur:

Johan Velghe,

Stasegemsestraat 112 A/1, 8500 Kortrijk,

056 25 71 82, e-post: johan.velghe@skynet.be

Redactie:

Jozef Cassimons, Wouter De Bruyne, Vicky

De Wolf, Frans Kieckens, Koen Rotsaert en

Johan Velghe schreven de bijdragen in dit nummer.

Illustraties & foto's:

Archief Priester Daensfonds, archief Koen

Rotsaert, Studio100, Rutger Lievens, Hugo Van

de Voorde en Johan Velghe brachten de illustraties & foto's aan.

Opmaak:

Marijke Van de Voorde deed de lay-out.

Privacyregeling:

Conform aan de privacyregeling worden

de persoonsgegevens verbonden aan het

lidmaatschap uitsluitend aangewend voor de

toezending van de periodiek 'Daens Vandaag',

uitnodigingen voor activiteiten en nieuwe

publicaties van het Priester Daensfonds vzw.

Deelname aan activiteiten houden de toestemming

tot publicatie in van actie- en groepsfoto's van

deze activiteiten. U kunt te kennen geven niet op

gepubliceerde foto's voor te komen.



Neutraal Ziekenfonds Vlaanderen



Het Neutraal Ziekenfonds Vlaanderen staat garant voor tussenkomsten tandzorgen, optiek, lidgeld sportclub en jeugdbewegingen, dieetadvies, vaccinaties, schoolreizen, speelpleinwerking, kampen, orthodontie, logopodie, ...

Kersverse ouders kunnen ook nog rekenen op tal van geboortevoordelen (geboortepremie, terugbetaling luiers, kraamhulp, thuisoppas zieke kinderen, ...).



**Neutraal
Ziekenfonds
Vlaanderen**

UW PARTNER VOOR ZEKERHEID